

Nyelvtörténet 3. óra – Vázlat

A hazai szórványemlékek. A tihanyi apátság alapítólevele (TA.)

Ajánlott irodalom:

- Bárczi Géza 1951. *A Tihanyi Apátság alapítólevele mint nyelvi emlék*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Bárczi Géza – Benkő Loránd – Berrár Jolán 1967. *A magyar nyelv története*. Budapest: Tankönyvkiadó, pp. 40–42.
- Molnár József – Simon Györgyi 1976. *Magyar nyelvemlékek*. Budapest: Tankönyvkiadó, pp. 10–21.
- Zelliger Erzsébet 2005. *A Tihanyi Alapítólevél*. Pannonhalma: Bencés Kiadó.
- A TA. hasonmása: <http://mek.niif.hu/01900/01992/html/index1123.html>

I. OKLEVÉL-SZÓRVÁNYOK

A **veszprémvölgyi apácák adománylevele** : 1002 előtti az eredetije, de az nem maradt fenn, csak az 1109-es **görög** nyelvű másolat, aminek a **latin** nyelvű változata is megvan

Βεσπρέμ	bezpremenjif	Veszprém
Σαμτάγ	zamtou	Szántó
σαγάρβρυεν	zaarberin	Szárberény
Σομβώτου		Szombat
Πωλοσνίκου		Paloznak
Γριντζάρι		Gerencsér
κραλ		

A tihanyi apátság alapítólevele ~ Tihanyi alapítólevél (TA.) 1055

A dömösi prépostság adománylevele (DömAd.) 1138/1329

A székesfehérvári keresztesek javainak megerősítő levele 1193

A tihanyi apátság birtokösszeírása (TÖ.) 1211

Albeus-féle összeírás, 1237–1240

II. NEM OKLEVÉL-SZÓRVÁNYOK

Várad Regestrum, 1208–1235

A Várad püspökség tizedjegyzéke, 1291–1294

gesták és krónikák:

Anonymus: Gesta Hungarorum (An.) 12. sz. közepe vagy vége

Kézai Simon: Gesta Hungarorum 1282–1285

Bécsi Képes Krónika 1358

Dubnici Krónika

Budai Krónika

Pozsonyi Krónika

Sambucus-Kódex

A tihanyi apátság alapítólevele (TA.)

tichon [tiχony]

bolatin, balatin [balâtin]

fuk [fuk ~ fok]

huluoodi – [χulwoodi]

turku – [türkü]

feg – [ség]

zilu kut [szilu kut]

kuef kut [kües kut]

koku zarma [koku szármá]

ziget zadu [sziget szádu]

gifnav [džsisznâv]

munorau kereku/ monarau kerekv [monyarâv kerekü]

munorau bukurea [monyarâv bukur rëá]

gnir uuege holmodia rea [nyír wëgé (wégé) χolmodiá rëá]

feheruuaru rea meneh hodu utu rea [feχérwáru (fehérüwáru) rëá mëneχ(γ) χodu utu rëá]

petre zenaia hel rea [petré (pëtré) szénájá hel rëá]

aruk fee [âruk feé]

luazu holma [luászu χolmá]

bagat mezee [bagát (bâgát mezeé)]

harmu ferteu [χârmu fërteü]

ruuoz licu [ru(w)osz liku]

[h]armuhig [χârmu χidzs]